

HÉLÈNE GULLBERG

Majja Skog -sarja

SUOJATTI

DOCENDO

SUOJATTI

HÉLÈNE GULLBERG

SUOJATTI

Majja Skog -sarjan ensimmäinen osa

Ruotsin kielestä suomentanut
Hanni Salovaara

DOCENDO

Ensimmäinen painos

MAJJA SKOG -SARJAN ENSIMMÄINEN OSA

Ruotsinkielinen alkuperäisteos:

Adepten

© Hélène Gullberg, 2023

Published by arrangement with Albatros Agency, Sweden

Suomenkielinen laitos:

© Hanni Salovaara ja Docendo, 2025

Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Lönnotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Suomennos: Hanni Salovaara

Kirjailijan kuva: Thron Ullberg

Kannen graafinen suunnittelu: Lotta Mellberg

Kannen valokuvat: Lotta Mellberg / Ester Stockholm Ab

Graafinen suunnittelu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-850-020-9

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuusasioihin liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@docendo.fi

Kesäkuu 1993
Roslagen, valtatie 76

STEN HAMMAR PYSÄKÖI ladon eteen mutta päätti jäädä autoon istumaan. Hänen oli koottava ajatuksensa siitä, mitä kohta tapahtuisi. Tosin se ei ollut helppoa. Vuosien mittaan hänestä oli tullut yhä hajamielisempi, ja alkukesän lämpö sai tärkätyn paidankauluksen hiertämään kaulaa. Heti kun hän sammutti moottorin, auto muuttui tukahduttavan kuumaksi, ja vaikka hän oli pitänyt solmiota käytännössä koko elämänsä ajan, hän tunsikin nyt sen kiristävän. Hän halusi löysätä solmua muttei tietenkään tehnyt niin.

Sen sijaan hän avasi ikkunan raolleen, vaikka ilma oli sakeana varmaankin tilan karjan houkuttelemista itikoista. Paarma lensi heti sisään ja laskeutui ohjauspyörän Jaguar-tunnukselle. Se oli peukalonkynnen kokoinen ja kykenisi takuulla repimään kokonaisia paloja lihakarjasta. Sen kiiltävät verkkosilmät tuijottivat häntä. Sten Hammar tuijotti takaisin kuin hypnotisoituneena, ja aika tuntui pysähtyvän. Hyönteinen hankasi etujalkojaan toisiaan vasten, nojautui eteenpäin ja näytti kysyvän: ”Oletko varma tästä?”

Hän pudisti päätään, palasi takaisin todellisuuteen ja etsiskeli syytä täällä ololleen.

Lato.

Ulkoapäin katsottuna se oli tavallinen talousrakennus, joka oli aikoinaan pystytetty intoa ja tulevaisuudenuskoa uhkuen mutta rapistunut ja unohtunut ajan mittaan kuin vanheneva sukulainen. Ympärillään navetta, konevaja, asuintalo ja kourallinen muita ulkorakennuksia se olisi voinut olla mikä hyvänsä lato. Neliskulmainen ja mitäänsanomaton. Sen haalistuneen faluninpunaisen maalin alta kuului harmaata. Miehenkorkuinen kuivunut heinä hipoi ikkunankarmeja. Kosteus nipisteli seinäautojen alaosia ja sai ne hapertumaan. Varsinainen röttelö.

Mutta Sten Hammarille se olisi yhtä hyvin voinut olla Taj Mahal. Pyhättö. Jos otti huomioon, mitä ladon sisällä oli, siinä olisi pitänyt olla torneja ja sakaramuureja puuttuvien kattotiilien ja katonharjan sinisen pressun sijaan.

Ladon pitkälle seinälle oli naulattu käsinmaalattu kyltti, jossa luki *Kirppis*. Häntä hymyilytti. Kirppis. Vatsanpohjaa vihlaasi, kun hän ajatteli kepposta, jonka kohtalo oli hänelle järjestänyt vajaa vuosi sitten. Juuri sillä viikolla hänen tilanhoitajansa Gunnar oli ollut kesälomalla. Joten kun auto oli alkanut tempuilla, hänen oli ollut pakko pysähtyä ja hakea apua juuri tältä tilalta. Ja juuri silloin hänen oli täytynyt käydä vessassa, joka oli sijainnut juuri tässä ladossa.

Hän muisti sen kuin eilisen.

Yhteen sidotut lehmänkellot olivat kilisseet, kun hän oli avannut oven. Hän ei ollut huomannut seinän *Kirppis*-kylttiä, joten hän yllättyi nähdessään sisällä niin monia esineitä: tuohikoreja, kahvimyllyjä, kellastuneita liinavaatteita, maitotonkkia, lypsyjakkaroita, pinoittain posliiniastioita, laskostettuja lampunvarjostimia, nukenvaunuja, kuparipannuja, paloruiskuja, vihreitä liköörilaseja, räsymattoja, kirjaittuja tauluja – kaikkea mahdollista roinaa. Pitkät puuhyllyt täynnä rojua loivat tilaan kapeita

käytäviä. Nikotiinin, rotan pissan, pölyn ja nahan haju oli tukahduttava. Hän unohti, miksi oli tullut latoon, ja alkoi katsella ympärilleen. Lato oli hämärästi valaistu, ja hän siristeli silmiään antaessaan katseensa vaeltaa tilassa.

”Huhuu”, hän huhui.

Ei vastausta.

Sten luuli olevansa ladossa yksin, mutta kun hän kuuli raapivaa ääntä, hän käsitti, ettei niin ollut. Selvästikin häntä tarkkailtiin, mutta mistä ääni tuli? Jotain kimmelsi klaffipöydän alla. Kyllä, nyt hän näki ne kunnolla: silmät, jotka olivat sekä varuillaan että uteliaat. Silmät, jotka kuuluivat lapselle, tytölle.

Lapsi tajusi tullessaan huomatuksi ja kurkisti hymyillen pöydän alta.

”Hei.”

Tyttö ryömi esiin ja hypähti tömähtäen pöydälle. Hän roikotti jalkojaan pöydän reunalta ja katseli miestä yhä kiinteästi. Vais-
tomaisesti Sten suoristi selkensä.

Peikkotyttö oli ensimmäinen sana, joka tuli hänen mieleensä. Tytön leveät kasvot olivat pisamien peitossa ja poskipääät korkeat. Hänen hymynsä paljasti silmiinpistävän leveän raon etuhampaiden välissä. Minkä ikäinen tyttö mahtoi olla? Kahdeksan, yhdeksän?

Tytön katse oli viaton ja aavistuksen kiusoitteleva, aivan kuin hän olisi voinut huvin vuoksi hypähtää tempaisemaan hatun Stenin päästä, kun tämä katsoi muualle. Samalla katseessa oli jotain synkkää, joka toi mieleen metsänneidon.

Tyttö oli vanterra ja varsin pyöreä, mikä luultavasti johtui tilalla tuotettavasta kermasta tai rajoittamattomasta karkkien syönnistä. Ei ollenkaan kuria. Hiukset olivat lähes mustat ja harottivat kuin teräsvilla, ikään kuin kukaan ei olisi jaksanut – tai uskaltanut – kammata takkuja sileäksi, sillä oli liian iso riski

tulla joko tytön tai tukassa mahdollisesti asustavien ötököiden puremaksi. Hänen niskastaan törrötti ruohonkorsi, ehkä hän oli kierinyt heinissä, se oli kai tavallista maaseudun lasten puuhaa. Sten Hammarin mielestä tyttö oli kuin petoeläimen pentu – ihastuttavan söpö, mutta pohjimmiltaan petoeläin – ja ajan mittaan tytöstä tulisi täysikasvuinen petoeläin, jota oli kohdeltava varovasti. Mutta juuri sillä hetkellä hän oli ihastuttavan söpö.

”Hei”, mies vastasi.

”Minä olen Majja. Kahdella j:llä.”

”Jaaha”, Sten sanoi. ”Minä olen Sten... yhdellä n:llä.”

Tytön silmät kapenivat heti viiruiksi, vanhenivat vuosilla ja mustuivat synkiksi kuin metsälampi – hän ei näköjään pitänyt vitsistä.

”Minun pitäisi käydä herrainhuoneessa, ja eräs nuori mies sanoi tuolla ulkona, että...”

”Mikä se on?”

Oliko tyttö vähän jälkeenjäänyt? Ehkä maaseudulla esiintyi yhä sisäsiittoisuutta.

”Vessa. Haluan käydä vessassa.”

”Ai jaa!” Tyttö purskahti nauruun aivan kuin mies olisi juuri pieraissut. Sitten hän mumisi hiljaa itsekseen: ”Herrainhuone. Herrainhuone. Muista se.”

Sten rykäisi hieman muistuttaakseen asiastaan.

Tytön ilme kirkastui.

”Tiedätkö, mihin tuota käytetään?” tyttö kysyi ja osoitti esinettä vieressään pöydällä. ”Isä ei tiedä, ja minä haluan tietää. Se oli äidin, mutta en tiedä, mitä hän sillä teki. Tiedätkö sinä? Veli sanoi, että sillä kidutetaan rasittavia räkänokkia, mutta minä luulen, että sitä käytetään leipomisessa.”

”Sillä kiharrettiin tyynyliinojen nauhoja. Ennen vanhaan.”

Tyttö vaikeni ja näytti miettelialtä kuin hänen olisi täytynyt sulatella tietoa.

Sten meni avoimelle liinavaatekaapille, löysi tyynyliinan ja näytti.

”Katsos, nämä nauhat, joilla tyynyliina sidottiin, haluttiin rypyttää.”

”Miksi?”

”Jotta tyynystä tulisi hieno.”

”Aa...”, tyttö sanoi ja hymyili jälleen. ”Kiharrettiin... kiharrettiin... ehkä se oli äidinkin mielestä hienoa, vaikka eihän sitä voi tietää.”

”Ei niin.”

”Onko se vanha?”

”1800-luvulta, luulisin.”

”Vai niin. Sinähän tiedät vaikka mitä! Mutta miksi? Tai anteeksi”, tyttö sanoi nopeasti ja laski katseensa. ”Isä sanoo aina, että minä kyselen liikaa ja hän saa päänsärkyä kaikesta helkkarin jankkaamisesta. Alkaako sinun päätä särkeä?”

”Ei... on hyvä kysellä, muuten ei opi mitään. Mutta olisi hienoa, jos näyttäisit minulle, missä...”

”Hyvä, onko tuo tuolikin 1800-luvulta?” Tyttö näytti huonekalua vieressään. Istuin oli rottinkia, ja siinä oli isoja, luultavasti jyrksijöiden tekemiä reikiä. ”Kuinka vanha se on?”

”Satakunta vuotta.”

”Isän mielestä se on hieno, mutta minusta tämä on paljon hienompi”, tyttö sanoi, hypähti alas pöydältä ja loikki pitkin käytävää. ”Tule!”

Sten löntysti perässä ja toivoi, että löytäisi sitäkin kautta vesiaan.

Päästyään ladon perimmäiseen nurkkaan tyttö levitti kätensä kuin sirkustirehtööri.

”Tadaaa!”

Sten tuijotti. Huone keinui, ja hän tarttui vaistomaisesti lähimpään täyteen ahdettuun hyllyyn. Tuoli hänen edessään sai lattian keinumaan. Hän tunsu jotakin kasvoillaan. Olivatko ne kyyneliä? Hän seiso i liikkumatta ja räpytteli hetken silmiään, kunnes hänen jalkansa kykenivät liikkumaan lähemmäksi huonekalua.

Mutta vain jalat. Älä koske. Vielä.

Historian siiveniskut havisivat hänen korvissaan, ja hän näki kaiken silmiensä edessä kuin elokuvana, ylellisenä puku-elokuvana, joka alkoi nopeilla kuvilla Pietarista ja palatsien salongeista, joissa oli venäläisiin univormuihin sonnustautuneita herroja ja empirepukuisia rouvia. Missä kaikessa tämä tuoli olikaan ollut mukana? Ja kuka sen oli valmistanut? Niin ensiluokkaisesti veistetty ja niin täydellisesti kullattu. Tuollaisia tuolin selkämyksen delfinejä hän ei ollut nähnyt koskaan aikaisemmin. Oliko verhoilu alkuperäinen? Viininpunainen silkki, jossa oli kullattuja mehiläisiä, näytti vähän kuluneelta...

”Majja! Mene ulos auttamaan Peteriä auton kanssa. Vie mukana tunkki ja hylsyavain.”

”Mutta haluan kysyä tuolta äijältä, onko...”

”Ei mitään muttia! Alahan laputtaa nyt.”

Sten havahtui kuin transsista. Hän tuijotti mykkänä tyttöä, joka laahusti ladosta hartiat lysisssä.

Mies, jonka Sten oletti tytön isäksi, oli yhtä roteva ja mustatukkainen kuin tyttökin. Stenin luo tullessaan hän lemusi viinalta, ehkä pontikalta.

”Olen pahoillani, tyttö on kova kyselemään.” Hän löi kätensä yhteen. ”Elikkä. Kuulin pojalta, että auton kanssa oli ongelmia. Ei hätää, pennut voivat vilkaista sitä. Voit hyvin odottaa täällä sen ajan.”

”Kovin ystävällistä, mutta voin kyllä soittaa taksin.”

”Heillä ei ole mitään sitä vastaan, että pääsevät korjaamaan sellaista autoa, sitä ei joka päivä tapahdukaan.”

Sten huomasi, ettei enää katsonut hänelle puhuvaa miestä vaan oli jälleen uppoutunut tuoliin. Hän havahtui muttei halunnut paljastaa ihastustaan.

”Hieno tuoli.”

Mies nyökkäsi kuin sanoakseen: kyllä varmaan, jos kerran niin sanot. Sten aprikoi, oliko kyseessä jallitus, mutta oli melko varma, ettei mies todellakaan tiennyt, mitä omisti.

”Niitä on useampia”, mies sanoi.

Sten Hammar nielaisi.

”Useampia?”

Mies nuoli nuuskaa hampaistaan ja kohautti harteitaan.

”Ne vievät niin helkutisti tilaa, että olen pinonnut ne tuonne taakse.”

Stenin sydän jätti lyönnin väliin, ja hän tunsu kalpenevansa. Useampia? Pinottuina? Ajatukset pyörivät hänen päässään, kun mies johdatti hänet verhon eteen.

Kangas vedettiin sivuun, ja silmien eteen avautui paratiisi.

Tietenkin Sten oli ostanut kaikki tuolit suoralta kädeltä, ja totta kai hän oli kysynyt niiden alkuperästä. Miehen katseesta päätellen sellaiset kysymykset eivät olleet tervetulleita. Hän ei ollut suoranaisesti käynyt aggressiiviseksi, mitä Sten oli aluksi pelännyt, kun otti huomioon miehen hajun, nyrkit ja punakat posket, pikemminkin tämä oli ollut juro ja torjuva tyyliin nyt sai riittää ja tulisiko niitä kauppoja vai ei? Eniten Sten oli kuitenkin yllätynyt tuolien hinnasta. Mies oli aluksi näyttänyt siltä kuin ei olisi tiennyt. Hän oli raapinut parransänkeään ja katsonut ylös, ikään kuin vastauksen olisi voinut lukea tähdistä.

Herranjumala, mies ei todellakaan tiedä, millaisen kulta-kaivoksen päällä istuu, Sten oli ajatellut.

Hänen rakkonsa oli muistuttanut uudelleen itsestään vasta matkalla kotiin sen jälkeen, kun perheen lapset, ennen kaikkea tyttö, olivat yllättäneet mekaanikon taidoillaan. Uskomaton löytö oli saanut hänet täysin unohtamaan tarpeensa. Vedenheitto ulkona ei oikeastaan sopinut hänen arvolleen, eikä hän ollut tehnyt niin sitten nuoruusvuosien, mutta onnistunut kauppa yhdistettynä siihen, että saattoi viimein helpottaa painetta hiljaisessa metsässä, oli tehnyt kokemuksesta poikkeuksellisen hienon. Lähestulkoon autuaan.

Sittemmin hän oli vierailut ladossa usein, ja lopputulos oli melkein aina tyydyttävä. Ajan myötä Sten Hammar oli havainnut kaavan. Ladossa lojuva romu oli yleensä ruotsalaista ja tavanomaista, sen sijaan hienot esineet olivat useimmiten balttilaisia, eikä niistä pitänyt esittää kysymyksiä. Mies meni niistä varuilleen. Hän oli selvästi tietoinen esineiden hämäräperäisestä taustasta, mutta samalla hänellä ei ollut hajuakaan niiden arvosta, mistä Sten aikoi hyötyä.

Yleensä mies oli harvasanainen, mutta joskus alkoholi tuntui tekevän hänet puheliaammaksi. Silloin oli käynyt ilmi, ettei hänestä oikeastaan olisi pitänyt tulla tilanomistajaa, se oli vain tullut hänen osakseen vaimon kuoleman jälkeen. Hän oli työskennellyt tankkerialuksilla. Sten päätti olla kertomatta, että omisti laivanvarustamon, hän ei halunnut korostaa heidän välistään epätasa-arvoa. Mutta miehen menneisyys merimiehenä, esineiden ilmestyminen tänne ja se, että he olivat lähellä rannikkoa, vain lyhyen matkan päässä Baltiasta, saivat palaset loksah-tamaan paikoilleen Stenin mielessä. Ja hänen tekemänsä johtopäätös oli syynä siihen, miksi hän istui nyt autossaan kämmenet hikoillen.

Kaikenlaiset rikosta, salakuljetusta ja varastettua tavaraa koskevat epäilyt olivat vaarallisia, joten hänen ehdotuksensa voisi saada millaisen vastaanoton hyvänsä. Mieshän oli selvästi alkoholisoitunut ja tila ränsistynyt, joten toivottavasti hän olisi yhteistyöhaluinen. Ja rahan tarpeessa. Mutta oliko hän luotettava? Vai vaarallinen?

Sten Hammar tunsii olonsa oudon hilpeäksi riskeistä huolimatta. Tai ehkä juuri siksi. Eläköitymisen jälkeen päivistä oli tullut hitaasti mutta varmasti yhä enemmän toistensa kaltaisia. Ennalta arvattavia. Hän ei suinkaan ollut toimeton – johtokunnan tehtävät, huutokaupat ja klubikokoukset täyttivät hänen kalenterinsa, mutta mikään ei ollut enää jännittävää. Koko aikuisiän hänen intohimonaan oli ollut oppia kaikki mahdollinen taiteesta, sen keräämisestä ja omistamisesta. Lisää, parempaa, parasta! Mutta iän myötä hän oli ruvennut kyselemään: entä sen jälkeen? Hänellä ei ollut lapsia, joille olisi voinut välittää tietonsa ja kokoelmansa. Ja ystävät, pah, heihin hän oli tehnyt vaikutuksen jo aikoja sitten. Useimmat heistä olivat niin typeriä, etteivät erottaneet toisistaan hopeaa ja pleittiä. Kunhan esine kiilsii, niin heidän silmänsäkin tekivät samoin.

Hänen elämänsä oli enimmäkseen kulunut siten, että hän oli käynyt huutokaupoissa, tehnyt löytöjä ja herättänyt niillä kunnioitusta muissa. Vuodesta toiseen: katso, osta, herätä kunnioitusta, katso, osta, herätä kunnioitusta. Siinä ei ollut mitään haastetta. Eikä dramatiikkaa. Mutta täällä tienvarren ladossa hän oli kokenut samaa kutkuttavaa tunnetta kuin nuorena.

Toki oli vain ajan kysymys, että muutkin löytäisivät tämän mansikkapaikan. Pelkästään sinä aikana kun hän oli istunut tässä, huolestuttavan moni auto oli ajanut ohi. Lato oli valtatie 76:n varrella Forsmarkin ja Lövstabrukun välillä, mikä oli strategisesti onnistunut sijainti kirpputorille. Se sijaitti valloniroukkien

ja vaellusreittien keskellä, ja pian myös kesälomalaiset alkaisivat liikkua teillä. Kaikki oli hyvin niin kauan kuin lapsiperheet etsiskelivät vain lasitavaraa, mutta...

Aivan kuin hänen huoliensa vahvistukseksi auto pysähtyi tienvarteen ladon kohdalle. Onneksi se näytti olevan täynnä laukkuja ja ihmisiä. Nainen astui ulos, avasi takaoven ja kumartui takapenkille. Sten huomasi pidättävänsä hengitystään. Ikuisuudelta tuntuneen ajan kuluttua nainen suoristi selkänsä ja istuutui jälleen matkustajanpenkille. Auto jatkoi matkaansa.

Mahdollinen uhka oli poissa, mutta se sai Stenin toimimaan. Oli tullut aika.

Fysioterapeutin ohjeiden mukaan hän käänsi kehoaan ja laski molemmat jalat maahan auton viereen, piti huolen, että polvet olivat oikeassa asennossa, ja tarttui katon ripaan. Hän keinui keveästi ja nousi seisomaan kolmannella keinahduksella.

”Hip... hei... jaa”, hän mumisi, seisoi hetken liikkumatta ja odotti nivelten naksahdavan paikoilleen. Hänelle oli usein ehdotettu, että hän ostaisi korkeamman auton metsästysseurueen säällittävien ukkojen lailla, jotka kärsivät ikäahdistuksesta ja vertailivat jeepejään ja katumaastureitaan. Mutta Sten oli aina vastannut, että ihminen on sitä, millä ajaa. Ja hän oli yhtä kuin Jaguarinsa. Sen hän pitäisi niin kauan, että hänet jouduttaisiin lopulta kampeamaan siitä nosturilla. Tai siihen saakka, kun Gunnar pistäisi kunnolla vastaan, hänhän autosta joka tapauksessa huolehti.

Sten lähti kävelemään hitaasti pihan poikki, suoristi selkänsä ja täytti keuhkonsa ilmalla. Hän yritti kerätä rohkeutta. Tienpientareella näkyi ruostunut Volvo 240 ja vanhan mankelin jäännökset, kumpikin osittain viime vuoden kuivuneen ruohon peitossa. Raskaat traktorit olivat tehneet mutaan syviä uria, jotka olivat kuivuneet, joten hänen oli käveltävä varovasti. Kun hän oli

miltei perillä, hän kuuli meluisia nuoria ääniä, joita oven paukahdukset säestivät. Sten pysähtyi.

”Sinä tulet mukaan!”

”Enkä tule! Minä autan isää...”

”...missä muka? Pitelet pulloa vai? Tai mitä hittoa hän sisällä nyt puuhaakaan. Hän on väsynyt sinun roikkumiseesi ja jan-
kutukseesi, tajuatko? Tulet lapioimaan lantaa tai saat selkääsi!”

”Ja minähän lyön takaisin, senkin idiootti.”

Nuoren miehen ääni synkkeni.

”Jos et tule nyt, et pääse tänä iltana minun ja Tobben kanssa rannalle.”

Lyhyttä hiljaisuutta seurasi kimeä huuto.

”Sinä olet niin hiton epäreilu! ...hyvä on, minä tulen lapioimaan paskaa. Mutta vain jos saan pidellä rattia ja ohjata auton sinne. Lupaa se tai muuten...”

Kinastelun äänet häipyivät kuuluvista, kun sisarukset lähtivät ladosta. Sten uskalsi kävellä eteenpäin. Päästyään perille hän keräsi rohkeutta karauttamalla kurkkuaan ennen kuin avasi oven.

Lehmänkellot kalisivat, ja hän näki helpotukseksen, että mies oli yksin pöydästä ja parista laatikosta koostuvan väliaikaisen myyntitiskin takana. Mies sujautti jotakin nopeasti pöydän alle ja nyökkäsi tunnistaessaan tulijan.

Sten astui lähemmäksi ja ojensi kätensä.

”En ole tainnut koskaan esitellä itseäni. Sten Hammar.”

Mies näytti hätkähtävän ja tarttui käteen.

”Hammar? Hammarnäsistä? Jaaha”, mies nyökkäsi. ”Onpa hienoja asiakkaita. Siinä tapauksessa tällaiselle tavaralle taitaa olla yllin kyllin vientiä.”

”No jaa”, Sten sanoi. ”Ei nyt aivan *tällaiselle*. Ainoastaan...
vastikään tulleelle tavaralle.”

Sten tarkasteli miestä ja yritti nähdä, oliko viesti mennyt perille.
”Vastikään tullee?”

”Niin. Olet varmasti huomannut, että ostan vain tietyn tyyppisiä tavaroita. En tällaisia”, hän sanoi ja heilautti kättään osoittaakseen tilaa ympärillään. ”Ja olet varmasti myös huomannut, että maksan hyvin ja heti enkä tingi. Ilman mitään kommervenkkejä.”

”Juu, arvostan tiettenkin...”

Sten keskeytti nostamalla kätensä. ”Ajattelin ehdottaa, että tekisimme... sanotaanko vaikka... sopimuksen, että näytätte tavaranne minulle ja vain minulle. Lupaan maksaa enemmän kuin anteliaasti, jos kukaan muu ei näe *vastikään tullutta* tavaraa ennen kuin minä olen käynyt sen läpi.”

Mies oli epäilemättä ymmärtänyt, mitä Sten tarkoitti, mutta kiemurteli silti.

”En oikein tiedä, minä...”

”Sitä paitsi”, Sten Hammar sanoi ja naulasi miehen katseellaan, ”en aio koskaan kysyä, mistä tavara tulee.”

Miehen kasvot synkkenivät. Hänen hämmästynyt ilmeensä muuttui ärtyneeksi. Ja sitten väsyneeksi. Hyvin väsyneeksi. Hän vilkaisi ovelle ja pudisti päätään. Ikään kuin olisi huokaissut äsken ulkona riidelleiden lasten takia. Hän puri poskensa sisäpintaa ja kääntyi jälleen asiakkaansa puoleen. Äkkiä hänen katseensa oli keskittynyt ja terävä.

”Niin. Kai se onnistuu. Yhdellä ehdolla...”

Hän tuntui epäröivän, mutta Sten ei aikonut hoputtaa. Mies imi sisäänsä ilmaa kerätäkseen rohkeutta, näytti häkeltyneeltä ja hengitti sitten ulos. Hän epäröi yhä. Sten odotti. Lopulta mies tokaisi nopeasti yhdellä henkäisyllä:

”Että opetat tyttöäni.”

Se tuli täysin odottamatta. Täytenä yllätyksenä. Että opetat tyttöäni? Mutta Sten oli kuullut epäilemättä oikein, sillä mies oli

puhunut kovemmalla äänellä ja selkeämmin kuin yleensä, ikään kuin olisi jo päättänyt, että se oli ehto – ota tai jätä.

Sten Hammar naurahti mutta kokosi itsensä nopeasti.

”Opetan hänelle mitä?”

”Tätä!” mies vastasi ja levitti käsivartensa. ”Olen saanut sen käsityksen, että ymmärrät taiteen ja tavaroiden päälle, ja kun kuulin, että olet Hammarnäsistä, ajattelin, että sellainen opetuspaikka...”

Mies vaikeni äkisti, ja hänen silmänsä alkoivat kiiltää. Voi luoja, Sten ajatteli, ei kai mies vain ala nyt itkää, niinhän saattoi käydä, jos oli juonut. Sen sijaan mies huokaisi raskaasti, kietoi kätensä toisen polven ympäri ja alkoi kertoa. Sanat virtasivat hänestä aivan kuin pato olisi avautunut, ja Sten ei voinut muuta kuin vain seistä vieressä ja katsella.

”En tiedä, mitä tekisin hänen kanssaan. Hän kyselee koko ajan. Sen olet varmaan huomannut itsekin. Ja hän tietää jo nyt kaikesta tästä paljon enemmän kuin minä! Hän tuntuu oppivan lennosta kaiken, ja se huomataan kyllä koulussa, jos ei muuta, mutta minä en riitä. Eikä hänellä ole kavereita, joiden kanssa voisi jakaa sen ja...”

”Jakaisi minkä?” Sten keskeytti tietämättä, miten käsitellä silmiensä edessä tapahtuvaa tunteenpurkausta.

”Tämän!” mies vastasi ja viittasi kädellään ympärilleen. ”Tällaisia asioita! Historiaa. Taidetta. Kulttuuria vai miksi piruksi sitä kutsutaankaan. Näillä seuduilla ei saa ystäviä, ellei ole kiinnostunut urheilusta, uskonnosta, tanssiorkestereista tai metsästyksestä. Tällaisella ei saa kavereita. Tyttöä pidetään omituisena. Sinänsä hän ei tunnu siitä piittaavan. Aivan kuin nämä esineet olisivat hänen ystäviään. Aluksi hän halusi olla tavaroiden parissa lähinnä siksi, että ne olivat kuuluneet hänen äidilleen, ja hänestä tyttö kyseli koko ajan. Mutta ajan mittaan vanhoista

esineistä on tullut hänelle kuin pakkomielle. Ja siitä, mitä niistä voi oppia.”

”Mutta sinä, joka omistat tämän...”

”Minä tiedän laivoista! En mistään muusta. No, olen ehkä onnistunut opettamaan lapsiani korjaamaan moottoreita. Mutta puutarha, esineet ja nuo helkkarin elukat ovat vaimon perintöä, ne eivät ole minun!” mies sanoi kovaan ääneen ja näytti siltä kuin häntä olisi syytetty jostakin.

”Miksi sitten olet säilyttänyt nämä tavarat?”

”Useimmat niistä olivat täällä tilalla, ne olivat vaimon. Kaiken muun... ovat tuoneet ystävät ja entiset työtoverit, ja huomasin, että niillä voisi ansaita jotakin. Jonkin verran rahaa, ei paljoakaan, mutta ennen muuta rauhaa ja hiljaisuutta. On mukava istuskella täällä kaikessa rauhassa. Mutta tyttö...”

Nyt miehellä oli selvästi jotain kosteaa silmissään, ja Sten alkoi tuntea olonsa todella kiusaantuneeksi mutta jatkoi kuitenkin kuuntelemista.

”En halua, että tytölle käy kuin minulle. Kuten meille. En tiedä paljoa, minun ei ole koskaan ollut helppo oppia asioita, mutta sen sentään tajuan, ettei Majja ole kuin muut. Hän ei niin kuin saa koskaan tarpeekseen. Hän muistaa kaiken, minkä näkee, kuulee ja lukee mutta haluaa aina vain lisää. Ja jos Majja ei saa mitään tämän parempaa, hän tulee varmaan hulluksi! No, ainakin onnettomaksi. Ja onnettomuutta tällä tilalla on ollut jo tarpeeksi. Majja ei muista äitiään, mutta minä, luoja nähköön, muistan.” Miehen alahuuli alkoi väpättää, ja hän vaikeni hetkeksi kootakseen itsensä. ”Sen haluan sanoa, ettei vaimo tosiaankaan olisi tyytyväinen, jos näkisi meidät tuolta ylhäältä. Mutta minä en jaksa enkä ehdi pitää huolta koko tilasta. Peter on kuin kone, hänet on kuin luotu hoitamaan tilaa. Siinä hän tulee äitiinsä. Mutta Majja...”

Miehen puhuessa Sten Hammar oli eksynyt omiin ajatuksiinsa. Kyse ei ollut siitä, etteikö hän olisi tuntenut myötätuntoa miestä kohtaan, jonka vaimo oli kuollut, mutta monien vierailujensa aikana hän oli kyllä pannut merkille, ettei mies suoranaisesti tappanut itseään tilan töillä. Eikä Steniltä puuttunut myötätuntoa lapsiakaan kohtaan, heidän isänsä ehkä jopa löi heitä, kun tunteet kuumenivat humalaisina iltoina, sellaistaahan sattui. Tosin vaikutti siltä, että tyttö varmaan löisi takaisin. Mutta jokin muu värähti syvällä Sten Hammarin sisimmässä, kun ajatus oppilaasta upposi häneen. Suojatti. Joku, jota opettaa. Jossa herättää kunnioitusta. Oikeasti. Silloin kaikki hänen keräämänsä esineet ja kaikki tieto tulisivat merkityksellisiksi. Ainakin vähäsen. Ja sitten oli tietenkin tyttö itse. Majja. Kahdella j:llä. Hän oli kieltämättä erityislaatuinen. Kysymys oli vain siitä, pystyikö hänet kesyttämään vai oliko hänen petoeläimen luonteensa liian vahva. Ajatus oli samalla kertaa pelottava ja kutkuttava. Peikkotyttö suojattina.

Sopimus sinetöitiin kädenpuristuksella, kaksi likaista lasia otettiin esiin ja niihin kaadettiin tuntematonta juomaa. Sten Hammar ei ollut vielääkään täysin varma, mihin oli ryhtynyt, ja oli lievästi sanottuna ymmällään.

Mutta kun kuvottavat tipat valuivat kurkusta alas, hän tunsi myös jotakin, mikä muistutti sitä hetkeä metsässä, kun hän oli tyhjentänyt rakkonsa puun juurella lehtien kahinan, puron solinan ja lintujen liverryksen säestämänä.

Ei TÄMÄ MIKÄÄN Säpo ole.

Karin Klinga käveli Torsgatania tuo lause korvissaan soiden. Aina aamuisesta kehityskeskustelusta lähtien nuo viisi sanaa olivat pyörineet hänen päässään. *Ei tämä mikään Säpo ole.*

Norra tornen -tornitalot vangitsivat hänen katseensa, ja hän tunsi niiden vetovoiman niin kuin hädässä oleva uskovainen tuntee kirkontornin voiman. Kotiin. Nyt hän halusi vain kotiin. Tuolla ylhäällä hän voisi rentoutua koko kaupunki alapuolellaan. Heinäkuun kiihkeä lämpö patisti häntä kiristämään askeliaan. Tummat vaatteet eivät olleet oikea asuvalinta tänään, joten hän pysytteli varjossa.

Röda Bergenissä hän ohitti koirapuiston, jossa koirat haukkuivat. Hänkin olisi halunnut haukkua. Puolustautua jotakin vastaan. Hän oli huono ottamaan vastaan kritiikkiä, sen hän tiesi hyvin, mutta oikeastaan hänen ei ollut koskaan tarvinnut olla hyvä siinä. Äärimmäisen harvinaisia olivat tilanteet, joissa esihenkilöllä oli ollut jotain huomautettavaa hänen toimistaan.

Tosiasiaa esihenkilön sanomisia ei olisi välttämättä tarvinnut tulkita kielteisiksi. Mutta koska sanat oli lausunut Kuula, hän tiesi, että niitä oli pidettävä kritiikkinä. Ja hän tiesi myös, että Kuula oli oikeassa. Oli naurettavaa, kuinka tuo mies yhä sai

MAJJA SKOG -SARJA

Antiikki- ja taidemaailman likaiset salaisuudet paljastuvat

Sten Hammar ei rakasta mitään niin paljon kuin taidetta ja antiikkia. Vaikka hänen kartanonsa Hammarnäs on jo ääriään myöten täynnä arvokkaita esineitä, hänen ruokahalunsa kauniisiin esineisiin on kyltymätön.

Kun Hammar löydetään murhattuna omalta tilaltaan, syyksi epäillään pieleen mennyttä ryöstöä. Todisteet viittaavat kuitenkin paljon häijympään peliin.

Arvostettu huutokauppakamari Wallius lähettää lahjakkaimman antiikkiasiantuntijansa Majja Skogin kartanoon arvioimaan Hammarin kokoelmaa. Poliisi ei vain tiedä, että jo kahdeksanvuotiaana Majjasta tuli Sten Hammarin suoja. Mies perehdytti hänet taiteen ja antiikin maailmaan.

Rikostarkastaja Karin Klingaa kiehtoo arvoituksellinen Majja, joka ei jätä ketään kylmäksi. Millaista pimeyttä ja muistoja nuori nainen kantaa mukanaan? Ja onko mahdollista, että hän tietää murhasta enemmän kuin antaa ymmärtää?

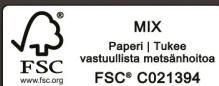
Suojatti on ensimmäinen osa Héléne Gullbergin uudessa Majja Skog -sarjassa, jossa on yhtä aikaa jotain tuttua ja turvallista mutta samalla ennakoimatonta ja yllättävää. Sen päähenkilöt Majja ja Karin kietovat lukijat pauloihinsa.

”Hyvin rakennettu juoni ja hämmästyttävän mielenkiintoinen kuvaus antiikkiesineiden maailmasta.”

– Lotta Olsson, Dagens Nyheter

Héléne Gullberg on työskennellyt taideosten asiantuntijana huutokauppayhtiö Bukowskissa sekä Tukholman huutokauppakamarissa ja työskentelee nyt Tukholman kuninkaanlinnan intendenttinä. Hän on osallistunut myös historiaa käsitteleviin tv-ohjelmiin ja on erinomainen luennoitsija, joka rakastaa kertoa mukaansatempaavasti tarinoita historiasta, ihmisistä ja esineistä. *Suojatti* oli vuonna 2023 ehdolla Ruotsin dekkariakatemia parhaaksi ruotsalaiseksi esikoisteokseksi.

KL 84.2
Kansi: Lotta Mellberg

DOCENDO
www.docendo.fi

ISBN: 978-952-850-020-9

